

EUROOPA PARLAMENT

2004



2009

Istungidokument

14.11.2007

B6-0451/2007 }
B6-0456/2007 }
B6-0466/2007 }
B6-0471/2007 } RC1

RESOLUTSIOONI ÜHISETTEPANEK

Vastavalt kodukorra artikli 115 lõikele 5 esitanud

- Pasqualina Napoletano fraktsiooni PSE nimel,
- Ona Juknevičienė ja Marios Matsakis fraktsiooni ALDE nimel,
- Cem Özdemir ja Hélène Flautre fraktsiooni Verts/ALE nimel,
- André Brie ja Giusto Catania fraktsiooni GUE/NGL nimel,

asendades järgmiste fraktsioonide esitatud resolutsiooni ettepanekuid:

- PSE (B6-0451/2007)
- Verts/ALE (B6-0456/2007)
- ALDE (B6-0466/2007)
- GUE/NGL (B6-0471/2007)

Usbekistan

RC\694963ET.doc

PE396.117v01-00}
PE396.122v01-00}
PE396.132v01-00}
PE396.137v01-00} RC1

ET

ET

Euroopa Parlamendi resolutsioon Usbekistani kohta

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning Usbekistani Vabariigi vahel sõlmitud partnerlus- ja koostöölepingut, mis jõustus 1. juulil 1999;
 - võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone seoses inimõiguste ja demokraatia olukorraga Usbekistanis ja Kesk-Aasia riikides;
 - võttes arvesse 15. ja 16. oktoobril 2006. aastal toimunud üldasjade ja välissuhete nõukogu kohtumise järeldusi,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 115 lõiget 5,
- A. arvestades, et Usbekistani valitsus jätkab kinnipeetute piinamise, väärkohtlemise ja inimõiguste tõsise kuritarvitamise poliitikat, samuti ka inimõiguste aktivistide ja poliitiliste vastaste karmi kohtlemist;
- B. arvestades, et president Karimov on olnud Usbekistani riigijuht alates riigi iseseisvaks saamise hetkest 1989. aastal ja et tema valitsusvõim on tugevdanud tema isiklikku võimu ning riik ei ole viinud ellu vajalikke poliitilisi, sotsiaalseid ja majandusreforme;
- C. arvestades, et üldasjade ja välissuhete nõukogu otsustas 15.–16. oktoobril 2007. aastal mitte pikendada ELi sanktsioonipoliitikat Usbekistani suhtes ning leppis kokku peatada kuueks kuuks mõned viisapiirangud Usbekistani kõrgetele ametnikele;
- D. arvestades, et sõltumatu Ilkhomi teatri asutaja ja kunstiline juht Mark Weil mõrvati Taškendis 9. septembril 2007; arvestades, et Ilkhomi teater on üks väga vähestest riigis allesjäänud kultuurilise opositsiooni häältest;
- E. arvestades, et ajakirjanik ja Usbeki riigivõimu kritiseerija Alisher Saipov mõrvati 24. oktoobril Kirgiisi linnas Oshis;
- F. arvestades, et vägivaldast hoiduva inimõiguste organisatsiooni Plamennoe Serdtse esimees Mutabar Tadjibaeva vahistati 7. oktoobril 2007 Fergana linnas ning teda hoitakse veel ikka koos paljude teiste inimõiguste kaitsjatega Taškendis karmides tingimustes üksikvangistuses, olenemata nende tervise kiirest halvenemisest;
- G. arvestades, et Euroopa Parlamendi president nõudis Usbekistani välisministrile 15. märtsil ja 3. juulil 2007. aastal saadetud kirjades 13 inimõiguste kaitsja viivitamatut tingimusteta vabastamist;
- H. arvestades, et Usbekistani võimud on pärast mitmesaja inimese tapmist valitsuse vägede poolt Andidžanis 13. mail 2005. aastal mitmel korral keeldunud reageerimast ÜRO, OSCE, NATO ja ELi üleskutsetele algatada nende sündmuste põhjuste kohta sõltumatu uurimine;
- I. arvestades, et ELi eksperdid külastasid Andidžani põgusalt pärast veresauna, kuid nende

RC\694963ET.doc

PE396.117v01-00}
PE396.122v01-00}
PE396.132v01-00}
PE396.137v01-00} RC1

poolt avastatu kohta ei ole antud korralikku teavet;

- J. arvestades, et kodanikuühiskond Usbekistanis nõuab avatumat ühiskonda, kus tunnustatakse täielikult üksikisiku vabadusi ja inimõigusi, samuti liikumist demokraatia suunas, samal ajal kui võimud piiravad üha rohkem valitsusväliste organisatsioonide registreerimist ja tegevust;
- K. tunneb muret ohu pärast, et kavandatav ELi iga-aastane Usbekistani meetmete programm, millega toetatakse Usbekistani valitsust ja valitsusväliste organisatsioonide partnerlust, võib mitte vastata positiivse mõju tagamise tingimustele ning võib täiendavate haldus- ja finantsnõuete tõttu aidata kaasa valitsuse otsesele kontrollile kodanikuühiskonna üle;
1. mõistab hukka asjaolu, et hoolimata mitmetest rahvusvahelise üldsuse üleskutsetest, sealhulgas OSCE ja ELi omadest, ei ole Usbekistanis mingeid märke olulisest muutusest sõltumatute organisatsioonide, vaba ajakirjanduse ja üksikisikute õiguste süstemaatilise represseerimise poliitikas ning Usbekistan on praegu üks kõige rangemalt autoritaarsemaid riike Aasias;
 2. kutsub nõukogu ja komisjoni üles täies mahus rakendama Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning Usbekistani Vabariigi vahel sõlmitud partnerlus- ja koostöölepingus sisalduvat demokraatia klauslit ning seetõttu tõsiselt kaaluma selle lepingu peatamist ja viisakeelu pikendamist valitsuse kõrgetele ametnikele ning nende vahendite külmutamist Euroopa välismaal asuvates pankades;
 3. peab küsitavaks otsust peatada kuueks kuuks mõned viisapiirangud, mis on osa ELi sanktsioonidest selle riigi vastu; kutsub komisjoni ja nõukogu üles andma kuue kuu pärast tõsine hinnang selle otsuse mõjule ning üle vaatama inimõiguste olukorda riigis;
 4. kordab oma üleskutset olla täiesti valvel, kuni on kindel, et rahvusvaheline uurimissmissioon on selgitanud täielikult välja Usbekistani valitsuse vastutuse Andidžani vägivaldsete sündmuste eest;
 5. märgib, et sõltumatu rahvusvahelise uurimise puudumine 2005. aasta Andidžani veresauna asjus ning inimõiguste olukorra igasuguse paranemise puudumine Usbekistanis – mis on ELi esitatud tingimused sanktsioonide kaotamiseks – on loogiliselt viinud selleni, et Usbekistani vastaseid sanktsioone pikendatakse;
 6. on nõrдинud, et nõukogu kiitis heaks inimõiguste alased väidetavad edusammud Usbekistanis; tuletab veel kord meelde, et inimõiguste alase dialoogi pidamine ja ekspertide kohtumised Andidžani küsimuses, mille üksikud seigad toimusid nagnii enne sanktsioonide pikendamist 2007. aasta mais, ei kujuta endast edusamme ning neid ei saa kasutada kui sanktsioonide kaotamise põhjust;
 7. mõistab hukka asjaolu, et viisapiirangute peatamist kuueks kuuks tõlgendatakse kindluse puudumisena ELi poolt ning et president Karimov esitab seda kui diplomaatilist võitu; palub väga kõigil liikmesriikidel tulebada Usbekistani võimudele meelde, et vastavalt nõukogu järeldustele ei anna EL järele ei inimõiguste ega Andidžani sündmuste sõltumatu rahvusvahelise uurimise korraldamise küsimuses ning et viisapiirangute peatamine on uus strateegia, et aidata riigis esile kutsuda muutusi, mitte aga viis järkjärgult loobuda sanktsioonidest;

8. tuletab sellega seoses meelde, et viisapiirangud taaskehtestatakse automaatselt kuue kuu pärast, ilma et selleks oleks vaja nõukogu otsust, välja arvatud juhul, kui kõik nõukogu esitatud tingimused on täielikult täidetud;
9. tervitab asjaolu, et nõukogu on kehtestanud eritingimused, mis tuleb täita järgmise kuue kuu jooksul, et viisapiirangute peatamine jääks kehtima, nimelt:
 - (a) inimõigusi, põhivabadusi ja õigusriiki puudutavate Usbekistani rahvusvaheliste kohustuste täielik täitmine;
 - (b) asjakohaste rahvusvaheliste organite täielik takistamatu juurdepääs vangidele;
 - (c) tõhusad kontaktid ÜRO Usbekistani küsimuste eriraportööriga;
 - (d) kõigi valitsusväliste organisatsioonide, sealhulgas Human Rights Watchi piiranguteta tegutsemise lubamine Usbekistanis;
 - (e) inimõiguste kaitsjate vabastamine vahi alt ja nende ahistamise lõpetamine;
 - (f) positiivne osalemine inimõiguste küsimustes peatselt toimuva ELi–Usbekistani parlamentaarse koostöö komitee kohtumise kontekstis; ja
 - (g) kohtu-, õiguskaitseorganite ja politseiõiguse reformi jätkamine;
10. asub seisukohale, et need tingimused sisaldavad tulemuslikku koostööd kõigi ÜRO inimõiguste eriraportööridega, valitsusväliste organisatsioonide registreerimise ja tunnustamise korra lihtsustamist ning Euroopa Parlamendi presidendi nõudmise täitmist vabastada koheselt tingimusteta 13 inimõiguste kaitsjat: Saidjahon Zainabidinov, Mutabar Tojibaeva, Nosim Isakov, Norboi Kholjigitov, Abdusattor Irzaev, Habibulla Okpulatov, Azam Formonov, Alisher Karamatov, Mamarajab Nazarov, Dilmurad Mukhiddinov, Rasul Khudainasarov, Bobumurod Mavlanov ja Ulugbek Kattabekov;
11. nõuab Usbekistani võimudelt tungivalt Mutabar Tadjibaeva vabastamist ning talle viivitamatult arstiabi, pereliikmete külastuste ja advokaadi võimaldamist;
12. on arvamisel, et Usbekistani roll terrorismivastases võitluses ei ole õigustus ühiskonna allasurumiseks ja inimõiguste eiramiseks ning asub seisukohale, et selline poliitika võib ainult tuua ebastabiilsust ja tugevdada fundamentalistlikku opositsiooni;
13. mõistab hukka teatrijuhi Mark Weili tapmise ning on seisukohal, et see mõrv on veel üks võimu vastu väljaastuvate isikute suhtes kasutatava poliitilise vägivalla ja karistamatuse juhtum;
14. palub täpset teavet teatrijuhi Mark Weili surmaga seotud asjaolude uurimise seisu kohta ning eeldab, et tõde vastutavate isikute kohta tehakse üldsusele teatavaks;
15. mõistab teravalt hukka Alisher Saipovi tapmise, väljendab oma kaastunnet ohvri perekonnale ja kutsub Kirgiisia võime läbi viima selle mõrva täielikku ja põhjalikku uurimist ning kuriteo

toimepanijaid vastutusele võtma;

16. kordab oma üleskutset Usbekistani valitsusele astuda konkreetseid samme majandusreformide elluviimiseks, surmanuhtluse lõplikuks tühistamiseks, kohtunike sõltumatuse suurendamiseks, massimeediat reguleeriva siseriikliku õiguse kooskõlla viimiseks rahvusvaheliste nõuete ja normidega ning tsensuuri lõpetamiseks;
17. kordab oma üleskutset Usbekistani ametivõimudele peatada koheselt opositsioonis olevate isikute, inimõiguste kaitsjate, sõltumatute ajakirjanike ja teiste Usbekistani kodanike jälitamine ja tagakiusamine ning võimaldada tõelist reformi- ja demokratiseerimisprotsessi; rõhutab, et oma rõhuva poliitika jätkamise tõttu laseb Usbekistan pidada end rahvusvahelise üldsuse silmis üheks kõige tagurlikumaks riigiks;
18. palub ELi institutsioonidel, liikmesriikidel ja ELi Kesk-Aasia eriesindajal teha kõik võimalik, et tagada liidu Usbekistani poliitika usaldusväärsus ja sidusus, pidades muuhulgas oma kõigis meetmetes absoluutselt tähtsaimaks inimõiguste edendamise eesmärgi ning tagades, et erinevatest ELi rahastamisvahenditest rahastatud projektid Usbekistanis vastaksid sellele eesmärgile;
19. tunneb kergendustunnet, et komisjoni poolt arengukoostöö rahastamisvahendi raames kavandatud iga-aastane meetmete programm Usbekistani parlamendi toetuseks ja „partnerluseks valitsusväliste organisatsioonidega” on 2007. aastaks tagasi võetud; kutsub komisjoni üles 2008. aasta programmide koostamisel konsulteerima Euroopa Parlamendiga ning tuletab meelde Euroopa Parlamendiga konsulteerimise kohustust programmide vastuvõtmisel; palub ka komisjonil eriti keerulisele kontekstile vaatamata uurida uusi võimalusi viia ellu projekte, mille eesmärk on toetada kodanikuühiskonna erinevate rühmade pingutusi inimõiguste, sealhulgas majanduslike, sotsiaalsete ja kultuurilise õiguste edendamisel;
20. loodab, et Brüsselis asuva Usbekistani saatkonna märkimisväärsed pingutused saavutada lugupidamine paljudest kultuurisündmustest osavõtuga peegeldavad soovi sõnavabaduse järele, mida võib näha ka kultuurimaastikul Usbekistanis eneses, sealhulgas ajakirjanduses;
21. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, ELi Kesk-Aasia eriraportöörile, ÜRO ja OSCE peasekretärile ning Usbekistani presidendile, valitsusele ja parlamendile.